

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет психології та соціальної роботи_
Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

2025р.

**ПРОГРАМА
КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ДЛЯ ПОЛІГРАФОЛОГІВ**

**Особливості проведення психологічних досліджень із
застосуванням поліграфа з метою проведення службових
розслідувань та забезпечення внутрішньої безпеки
організації**

(назва курсу підвищення кваліфікації)

Рівень вищої освіти освіта дорослих (післядипломна освіта)

Спеціальність С4 «Психологія»

(код і назва спеціальності (тей))

2025

Програма підвищення кваліфікації «Особливості проведення психологічних досліджень із застосуванням поліграфа з метою проведення службових розслідувань та забезпечення внутрішньої безпеки організації». Одеса: ОНУ, 2025. 13 с.

Розробники:

Ласунова С.В., к.пед.н., судовий експерт, завідувач відділу науково-методичного та інформаційно-аналітичного забезпечення експертної діяльності ОНДІСЕ;
Морозова Т.Р., д.психол.н., судовий експерт, старший науковий співробітник КНДІСЕ, Президент Всеукраїнської асоціації поліграфологів;
Варнава У.В., к.психол.н., доцент кафедри соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова

Навчальна програма затверджена на засіданні Вченої ради ФПСР ОНУ імені І. І. Мечникова

Протокол № 6 від «03» квітня 2025 року

Голова Вченої ради

(підпис)

Лариса ДУНАЄВА

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) факультету психології та соціальної роботи:

Протокол № 8 від «17» квітня 2025 р.

Голова НМК

(підпис)

Сидун І.В.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМИ	
Обсяг програми	60 год / 2 кредити ЄКТС
Форма підвищення кваліфікації	Очна (денна) / У змішаному форматі
Мета	Поглибити теоретичні знання та вдосконалити спеціалізовані практичні навички поліграфологів для ефективного, етичного та юридично обґрунтованого застосування поліграфа в контексті службових розслідувань щодо неправомірних дій персоналу та системного забезпечення внутрішньої безпеки організації. Підвищити кваліфікацію фахівців у проведенні досліджень, спрямованих ідентифікування джерел загроз та запобігання економічним, репутаційним та іншим втратам для компанії, підвищуючи достовірність та практичну цінність поліграфологічних висновків у корпоративному середовищі; у проведенні періодичних та вибіркового перевірок діючих співробітників для підтримання високого рівня корпоративної безпеки; у прогнозуванні та мінімізації ризиків, пов'язаних з недоброчесністю, корупцією, витоком інформації, корпоративним шахрайством, інсайдерською загрозою.
Завдання	1. Детально розкрити правові та нормативні аспекти застосування поліграфа у сфері внутрішньої безпеки та службових розслідувань в Україні, включаючи особливості трудового законодавства та захисту персональних даних. 1. Вивчити типологію ризиків та загроз внутрішній безпеці організації: економічні злочини (крадіжки, розкрадання, шахрайство, відкати), корупційні діяння, витік конфіденційної інформації та комерційної таємниці, внутрішній саботаж, шпигунство, зловживання повноваженнями, порушення корпоративної етики. 2. Ознайомити з методологією проведення службових розслідувань у комерційних та державних структурах, місце та роль поліграфа на різних етапах розслідування. 3. Надати поглиблені знання та практичні прийоми розробки та адаптації поліграфологічних тестів та питань для розслідування конкретних типів інцидентів (наприклад, крадіжка грошей, витік інформації, відкат). 4. Вдосконалити навички проведення передтестових бесід та післятестових інтерв'ю/опитувань з урахуванням психологічних особливостей персоналу організації (співробітники, менеджери, свідки). 5. Навчити ефективним методам виявлення та протидії фізичним, психологічним та фармакологічним формам протидії в умовах службових перевірок. 6. Розвинути навички аналізу та інтерпретації поліграм з урахуванням специфіки внутрішніх розслідувань та корпоративної культури. 7. Навчити ефективній підготовці та оформленню звітної документації (звіти, висновки) для керівництва організації та служб безпеки, з дотриманням конфіденційності та юридичних вимог.

	8. Розкрити специфіку застосування поліграфа у контексті службових розслідувань. 9. Надати глибокі знання щодо психології недоброчесності, обману та різних форм корпоративного шахрайства. 10. Вдосконалити компетенції з аналізу та інтерпретації поліграм, а також з оформлення результатів досліджень у формі, придатній для внутрішнього використання. 11. Закріпити знання щодо етичних стандартів, правових обмежень (законодавство про працю, захист персональних даних) та конфіденційності при проведенні поліграфологічних перевірок у кадровій сфері.
Напрями	Прикладна психофізіологія, інструментальна психодіагностика.
Перелік компетентностей, які вдосконалюються	Загальні компетентності (ЗК) ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність глибоко аналізувати інформацію, виявляти приховані фактори ризику та критично оцінювати поведінку досліджуваних осіб. ЗК3. Здатність бачити "велику картину" загроз для організації та планувати поліграфологічні дослідження як частину комплексної системи безпеки. ЗК4. Вміння будувати довірливі відносини з досліджуваними особами, а також ефективно взаємодіяти з керівництвом, HR-фахівцями та службами безпеки. ЗК5. Здатність працювати в умовах потенційної напруги та відповідальності, пов'язаної з кадровими рішеннями. ЗК6. Здатність проводити дослідження без упереджень, базуючись виключно на об'єктивних даних. ЗК7. Дотримання принципу об'єктивності незалежно від зовнішнього тиску чи особистих переконань. ЗК8. Вміння аналізувати складні ситуації, виявляти причинно-наслідкові зв'язки та інтегрувати інформацію з різних джерел. ЗК9. Здатність встановлювати довіру, проводити складні бесіди та чітко презентувати складні висновки керівництву. ЗК10. Вміння об'єктивно оцінювати отримані дані, уникати упереджень та діяти неупереджено в умовах корпоративної політики. ЗК11. Здатність адаптувати підхід до різних корпоративних структур, внутрішніх правил та особистостей співробітників. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) СК1. Здатність ефективно застосовувати поліграф для встановлення фактів, виявлення причетних осіб та збору доказів при службових розслідуваннях (крадіжки, шахрайство, витік даних тощо). СК2. Здатність використовувати поліграф як проактивний інструмент для зниження ризиків та підвищення рівня лояльності та доброчесності персоналу (періодичні перевірки, перевірки при прийомі на роботу для критичних посад). СК3. Вміння розробляти та застосовувати специфічні тести та

	питання, що враховують особливості корпоративних політик, економічних злочинів та етичних порушень. СК4. Спеціалізовані навички ідентифікації та нейтралізації спроб маніпуляцій та обману з боку співробітників, що мають доступ до корпоративної інформації. СК5. Здатність комплексно оцінювати рівень благонадійності, лояльності та потенційних ризиків співробітників та кандидатів. СК6. Компетенція у виявленні прихованих ризиків, пов'язаних з інсайдерською діяльністю (шпигунство, крадіжка даних, корпоративне шахрайство). СК7. Здатність використовувати результати поліграфа для прогнозування та мінімізації кадрових ризиків (фінансові зловживання, розголошення конфіденційної інформації, використання службового становища у власних цілях). СК8. Компетенція у розробці та застосуванні специфічних методик поліграфологічного дослідження для скринінгових перевірок (пре-працевлаштування) та періодичного моніторингу. СК9. Компетенція у застосуванні поліграфа для підтримки внутрішніх розслідувань щодо порушень корпоративних політик, норм безпеки та етичних стандартів. СК10. Здатність відповідно та адекватно ситуації оцінювати доцільність і можливість проведення психологічного дослідження з використанням поліграфа для вирішення поставлених завдань. СК11. Компетенція у виявленні та інтерпретації психологічних особливостей осіб з високою мотивацією до приховування, схильних до маніпуляцій, осіб з високим соціальним статусом.
Програмні результати навчання	ПРН 1. Вміння проводити якісний аналіз потреб організації у сфері кадрової та внутрішньої безпеки для визначення цілей поліграфологічного дослідження. ПРН 2. Вміння планувати та проводити комплексні поліграфологічні дослідження в рамках службових розслідувань від первинного запиту до фінального звіту. ПРН 3. Вміння розробляти та застосовувати цільові поліграфологічні тести та питання для виявлення конкретної прихованої інформації, пов'язаної з корпоративними інцидентами. ПРН 4. Вміння розробляти та адаптувати тест-питання, специфічні для виявлення прихованої інформації про: досвід крадіжок, шахрайства, корупційних діянь; дисциплінарні проступки на попередніх місцях роботи; зловживання наркотичними речовинами, алкоголем, азартними іграми, що можуть становити ризик; несанкціоноване розголошення конфіденційної інформації; наявність зв'язків з кримінальними або конкуруючими структурами, інше. ПРН 5. Вміння ефективно проводити передтестову бесіду зі співробітниками, формуючи довірливу атмосферу та отримуючи необхідну інформацію. ПРН 6. Вміння виявляти та інтерпретувати психофізіологічні та поведінкові ознаки застосування протидії.

	ПРН 7. Вміння проводити багаторівневий аналіз поліграм, застосовуючи поглиблені техніки інтерпретації, для формування об'єктивного висновку про благонадійність. ПРН 8. Вміння формулювати чіткі, об'єктивні та недвозначні інформаційні довідки/звіти за результатами дослідження, які є зрозумілими для HR-фахівців, керівників та служб безпеки. ПРН 9. Вміння консультувати керівництво та HR-відділи щодо потенційних ризиків, виявлених під час поліграфологічного дослідження, та пропонувати заходи для їх мінімізації. ПРН 10. Вміння забезпечувати повну конфіденційність інформації, отриманої під час дослідження, та дотримуватися етичних норм у всіх аспектах професійної діяльності. ПРН 11. Вміння організовувати та проводити періодичні перевірки персоналу згідно з внутрішніми регламентами організації. ПРН 12. Вміння самостійно вирішувати етичні та правові дилеми, що виникають при застосуванні поліграфа у внутрішній безпеці.
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка
Місце виконання програми	За місцезнаходженням суб'єкта підвищення кваліфікації, місцезнаходженням замовника програми, місцем формування групи.
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	3-30 слухачів

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна (дистанційна) форма навчання	
Загальна кількість: кредитів – 2 годин – 60 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>С - Соціальні науки, журналістика та інформація</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>С4 «Психологія»</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Освіта дорослих (післядипломна освіта)</u>	Дисципліна вільного вибору	
		Рік підготовки:	
		Семестр	
		Лекції	
		24 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	

		Самостійна робота	
		20 год.	
		Форма підсумкового контролю: Виконання індивідуального завдання	

3. ПРОГРАМА КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СПЕЦИФІКА ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПОЛІГРАФА ПРИ СЛУЖБОВИХ РОЗСЛІДУВАННЯХ ТА У ВНУТРІШНІЙ БЕЗПЕЦІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тема 1. Типові ризики та загрози для внутрішньої безпеки організацій (корупція, розкрадання, шахрайство, промислове шпигунство, витік комерційної таємниці, порушення трудової дисципліни). Психологія осіб, схильних до недоброчесної поведінки на робочому місці, їхні мотиви та механізми раціоналізації.

Тема 2. Спеціалізовані тести та опитувальники для службових розслідувань. Методика їх розробки.

Тема 3. Спеціалізовані тести та опитувальники для періодичних перевірок в контексті внутрішньої безпеки організації. Методика їх розробки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИКУМ ЗІ СКЛАДАННЯ ТЕСТОВИХ ОПИТУВАЛЬНИКІВ ВІДПОВІДНО ДО ПОТРЕБ СЛУЖБОВИХ ПЕРЕВІРОК ТА ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Практичне заняття 1. Відпрацювання навичок складання опитувальників відповідно до потреб службових перевірок та внутрішньої безпеки організацій.

Практичне заняття 2. Відпрацювання навичок формулювання чітких, об'єктивних та недвозначних інформаційних довідок/звітів за результатами дослідження, які є зрозумілими для HR-фахівців, керівників та служб безпеки. Консультування керівництва та HR-відділів щодо потенційних ризиків, виявлених під час поліграфологічного дослідження, та участь у розробці заходів для їх мінімізації.

4. СТРУКТУРА КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна (вечірня) форма					
	Разом	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовний модуль 1. Специфіка психологічних досліджень із застосуванням поліграфа при службових розслідуваннях та у внутрішній безпеці організації	30	24				6

Тема 1. Типові ризики та загрози для внутрішньої безпеки організацій (корупція, розкрадання, шахрайство, промислове шпигунство, витік комерційної таємниці, порушення трудової дисципліни). Психологія осіб, схильних до недоброчесної поведінки на робочому місці, їхні мотиви та механізми раціоналізації. Тема 2. Спеціалізовані тести та опитувальники для службових розслідувань. Методика їх розробки. Тема 3. Спеціалізовані тести та опитувальники для періодичних перевірок в контексті внутрішньої безпеки організації. Методика їх розробки.					
Змістовний модуль 2. Практикум зі складання тестових опитувальників відповідно до потреб службових перевірок та внутрішньої безпеки організації Практичне заняття 1. Відпрацювання навичок складання опитувальників відповідно до потреб службових перевірок та внутрішньої безпеки організацій. Практичне заняття 2. Відпрацювання навичок формулювання чітких, об'єктивних та недвозначних інформаційних довідок/звітів за результатами дослідження, які є зрозумілими для HR-фахівців, керівників та служб безпеки. Консультування керівництва та HR-відділів щодо потенційних ризиків, виявлених під час поліграфологічного дослідження, та участь у розробці заходів для їх мінімізації.	30		16		14
Усього годин	60	24	16		20

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Вид самостійної роботи:

1. Самостійна робота з літературою.
2. Розробка тестових опитувальників.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості проведення поліграфічних досліджень у сфері службових розслідувань.	6
2	Особливості проведення поліграфічних досліджень для внутрішньої безпеки організацій (корупція, розкрадання, шахрайство, промислове шпигунство, витік комерційної таємниці, порушення трудової дисципліни).	6

3	Розробка тестових опитувальників для службових розслідувань та внутрішньої безпеки організацій з метою виявлення прихованої інформації про: крадіжки, шахрайства, корупційні діяння; дисциплінарні проступки; зловживання наркотичними речовинами, алкоголем, азартними іграми, що можуть становити ризик; несанкціоноване розголошення конфіденційної інформації; наявність зв'язків з кримінальними або конкуруючими структурами; інше.	8
	Всього	20

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчального матеріалу використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, обговорення, дискусія;
- наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація;
- методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, вправи, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією.

Самостійна робота включає роботу з текстовим матеріалом та виконання індивідуальних практичних завдань.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

При вивченні навчального матеріалу здійснюється підсумковий контроль, який проводиться з метою визначення рівня підготовленості слухача з певних тем, розділів програми підвищення кваліфікації, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж курсів під час проведення аудиторних занять та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- програмний матеріал для практичних занять, який передбачений програмою;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений програмою.

Підсумковий контроль – виконання індивідуального завдання з розробки тестувальних опитувальників у програмному забезпеченні RUBICON відповідно до матеріалів кримінальних проваджень за різними видами економічних, корупційних та політичних розслідувань/

8. НАВЧАЛЬНО МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Програма підвищення кваліфікації.
- Мультимедійні презентації.
- Комп'ютерні поліграфи: «RUBICON», «АХСІТОН» з відповідним програмним забезпеченням

9. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Вагіна О.В. Юридіко-психологічні особливості проведених опитувань з використанням поліграфа в органах МВС України: монографія. Харків: Факт, 2021. 187 с.
2. Валідні системи оцінювання для форматів тестів із запитаннями порівняння: довідковий матеріал /уклад. Алексеева-Процюк Д.О., Гичка С.С. К., 2021. 40 с.
3. Використання методики виявлення прихованої інформації під час опитувань з використанням поліграфа в діяльності органів і підрозділів Національної поліції України: навчальний посібник / Т.Р.Морозова, Ю.М.Волкова, В.Б.Коба, К.О.Чаплинський; Департамент забезпечення діяльності Голови Національної поліції України; Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ.;Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 266 с.
4. ДСТУ 8692:2016 Поліграфи. Технічні умови. URL : <http://kp-ua.com/dovidka-problemy-v-roboti-natsionalnogo-standartu-v-ukrayini-dstu-8692-2016-poligrafy-tehnichni-umovy> (дата звернення 21.03.2025).
5. Довідник поліграфолога (валідні формати тестів та системи бального оцінювання): довідник / уклад. В. Шаповалов, Д. Зубовський, Д. Алексеева-Процюк, О. Гончарова. Київ: Освіта, 2018. 20 с.
6. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 року №53/5 (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України: веб-сайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0705-98> (дата звернення 21.04.2025).
7. Інструкція щодо застосування комп'ютерних поліграфів у роботі з персоналом органів внутрішніх справ України. Затверджена Наказом МВС 28.07.2004 р. №842, зареєстрована в Міністерстві юстиції України Наказом № 1373/9972 від 27.10.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1373-04#Text> (дата звернення 24.02.2025).
8. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17#Text> (дата звернення 15.01.2025).
9. Морозов О.М. Патопсихологічний аналіз особистості в правоохоронній практиці: монографія. Київ: Алерта, 2023. 402 с.
10. Морозов О.М. Поліграфні експертизи – психологічні чи психофізіологічні. *Антропологія*. Київ, 2023. Вип. 1. С 46-48.
11. Морозов О. М. Феноменологія зрадництва: розвідка – контррозвідка. К.: Атіка, 2013. 272 с.
12. Морозов О. М., Морозова Т. Р. Суб'єктність як передумова якісного розвитку української поліграфології. *Журнал «Інформаційна безпека людини, суспільства, держави»*. Київ, РВВ НА СБУ, №1-3 (28-30), 2022. С. 90-99.
13. Морозова Т.Р. Методика виявлення прихованої інформації у поліграфних дослідженнях: монографія / за наук. ред. О. М. Морозова. Київ: Алерта, 2023. 472 с.
14. Морозова Т.Р. Методичні прийоми створення тестових опитувальників із метою проведення судової психологічної експертизи з використанням поліграфа. *Науковий вісник*. №80. Київ: Видавництво НА СБУ, 2021. С. 177-185.
15. Морозова Т.Р. Поліграми. Наочний посібник. Монографія-атлас. Київ: Бібліотека журналу «Антропологія», 2018. 50 с.
16. Морозова Т.Р. Поліграфологія: підруч. Харків: Естет Принт, 2019. 476 с.
17. Мотлях О.І. Поліграфологія. Підручник. К.: Освіта України, 2022. 550 с.

Додаткова

1. Закон України «Про Бюро економічної безпеки»: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> (дата звернення 23.08.2022).

2. Закон України «Про Державне бюро розслідувань»: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (дата звернення 23.08.2022).
3. Закон України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб»: Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 23.08.2022).
4. Закон України «Про Національну поліцію»: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 23.08.2024).
5. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність»: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення 24.09.2024).
6. Закон України «Про розвідку»: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text> (дата звернення 23.08.2022).
7. Мотлях О.І., Усіков І.П. Практика призначення та проведення судових психофізіологічних експертиз й експертних досліджень із використанням комп'ютерного поліграфа (методичні та практичні рекомендації): посіб. Київ: Освіта України, 2015. 210 с.
8. Тест Лугового на поліграфі поставили під сумнів: BBC News. URL: https://www.bbc.com/russian/uk/2015/03/150309_litvinenko_inquiry_lugovoy_test (дата звернення 29.10.2023)
9. Meta-Analytic Survey of Criterion Accuracy of Validated Polygraph Techniques. *Polygraph*. 2011. 40 (4). P. 194-248. URL. https://apoa.memberclicks.net/assets/docs/polygraph_404.pdf. (дата звернення 15.12.2020).
10. Terminology Reference for the Science of Psychophysiological Detection of Deception. 4-rd Edition. 2022. 87 p.
11. The Polygraph and Lie Detection / *National Research Council*, 2023. Washington, DC: The National Academies Press. 416 p. URL: <https://doi.org/10.17226/10420> (дата звернення 15.12.2023).